

Problems Faced by Class Teacher Candidates Working in East Cities of Turkey

Ayfer Şahin
Kırşehir Ahi Evran University
ayfersahin1@gmail.com

Kübra Ceren Analı
Ministry of National Education
cerennclikk40@hotmail.com

ABSTRACT

The purpose of this study was determining problems faces by class teacher candidates working in east cities of Turkey. Under the scope of this study conducted with screening model of quantitative research methods, the data were obtained through a questionnaire prepared in the form of five Likert applied to 100 candidate teachers working in Van, Şanlıurfa and Ağrı. First section of this survey included questions regarding personal information. Second section of this survey consisted of 7 dimensions and total of 73 items in "Problems Related with School Manager", "Problems Related with City-Province Managers", "Problems Related with Teachers", "Problems Related with Education-Training Environment", "Problems Related with Work Area", and "Problems Related with Applying Training During University (Pre-Service)" dimensions. Data obtained from this study was analyzed with frequency, percentage, and arithmetic mean techniques. Each item was scored between 1 and 5. As a result of the research; problems faced by class teacher candidates working in east cities of Turkey were determined as lack of cooperation between school managers, because they will be always checked for being a candidate teacher and their studies will be criticized, lack of cooperation between teachers, struggling to find solutions to problems of students, and insufficient university (pre-service) training regarding employee personnel rights.

Keywords: East cities of Turkey, teacher candidate, class teacher.

Candidate period is one of the most critical periods in occupation process of teacher candidate. Social, educational, and development support provided by school managers to teacher candidate has an important impact on this critical period. Teachers want to have occupational support when they start their job. Adaptation of teacher candidate to school, students, colleagues, and work environment are effective on feeling successful and secure in their occupation. Since school properties, geographical location, education of school managers, approaches towards teachers, and students may differ, it is not completely expected for teacher candidates to be ready for these conditions (Gökçe, 2013). Teacher candidate process is a process that aims teacher to be ready before they start working, and support in-school and in-class adaptation of teacher. When teachers start working, if they know what they will face when they start their job, it is possible to overcome difficulties, and reduce reflecting negative events to education (İlyas, Coşkun, and Toklucu, 2017).

According to Bilir (2008:376) teacher may experience problems in various fields including school structure, environmental conditions, economic, social, and cultural structure of people, class management, readiness level of students to education and teaching, management and teaching duties in multigrade classes, and relationship with stakeholders and their environments. Also, there are other problems such as physical conditions, management, high number of students in classes, insufficient tools and playgrounds

(Can and Gündüz, 2011). Teachers that start their occupation have theoretical pre-service education. Since teaching is an occupation with dominant artistic and social aspects, teachers are expected to gain experience from practice based functional planning during their first years. Support from school management has an important effect for teachers to fight in first years of occupation and gain occupational experience. Candidate process is the most important period in terms of knowledge, skills, and applications that prepare teachers to occupation (Ekinci, 2010).

Ministry of National Education (MEB) published "Welcome My Teacher" booklet in 2010 for teachers who will work in East Anatolia, and Southeast Anatolia regions. In the letter of teacher candidates' section: it was determined that patience shown by new teachers can help adapting, anxiety and fear will decrease as environment is learned, teachers can get help from local authority for accommodation, transportation, and heating needs, teachers should talk about success of students and needs of the school during parent-teacher meetings, teachers should be in harmony with village people. Again in this booklet, problems faced by teachers for adapting to their working environment include differences in physical, social, and cultural properties of working environment, teachers is stepping to real life from student life, fears for their safety, prejudice to the culture of the working environment, and non-overlapping expectations and reality.

According to Palavan and Donuk (2016:110), cultural, geographical, economic, and social insufficiencies of rural area due to nature has an effect on active role of teachers in education system, focusing only on education of children, and quality of education. There are significant differences between standards of life standard in cities and rural areas. Mostly, these differences reflect as negativity or problems to teachers. Therefore, this study was conducted to determine problems of class teacher candidates in rural area and recommend solutions to these problems.

Method

Model

In this study that was conducted to determine problems faced by class teacher candidates working in east cities of Turkey, survey model was adopted as research method. Survey researches are "studies conducted on larger sample compared to other studies to determine participants ideas regarding a topic or event or to determine specific properties such as interest, skills, ability, and attitude". (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz and Demirel, 2017: 184).

Population and Sample

Population of this study consisted of class teacher candidates working in east cities of Turkey, and sample of this study consisted of class teacher candidates working in Van, Şanlıurfa, and Ağrı. As sampling method, convenience sampling among purposeful sampling method was adopted. Convenience sampling is a method that aims to prevent time, money, and labour loss (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, and Demirel, 2017).

37% of class teacher candidates working in east cities of Turkey were male, and 63% were female. Based on work place, there was 100 class teacher candidates where 13% worked in city center, 39% worked in province center, and 48% worked in village. When existence of school counsellor was analyzed, 61% had guidance (counsellor) teacher to support and guide teacher candidates, and 39% had no such support. Class levels were 34% 1st grade, 20% 2nd grade, 20% 3rd grade, 17% 4th grade, and %9 multigrade class.

Tools

Data collection tool applied in this study was a survey developed by Sarı (2011). Survey was prepared as five-point Likert type. First section of this survey included questions regarding personal information. Second section of this survey consisted of 7 dimensions and total of 73 items in "Problems Related with School Manager", "Problems Related with City-Province Managers", "Problems Related with Teachers", "Problems Related with Education-Training Environment", "Problems Related with Work Area", and "Problems Related with Applying Training During University (Pre-Service)" dimensions. The Cronbach Alpha reliability coefficient of the questionnaire is 0.79. The Cronbach Alpha reliability coefficient, calculated on the assumption that all item variances are equal, is 0.83.

Data Collection

During data collection stage of this study that aims to determine problems faced by class teacher candidates working in east cities of Turkey, 5-point Likert type survey was applied to teachers working in Van, Şanlıurfa, and Ağrı.

Data Analysis

Data obtained from this study was analyzed with frequency, percentage, and arithmetic mean techniques. Each item was scored between 1 and 5. Survey form given to teacher candidates consisted of five-point Likert scale with frequency levels indicating "Never", "Rarely", "Sometimes", "Generally", and "Always". During data analysis, options were scored between 1 and 5. Negative items were inversely coded. Arithmetic average value ranges were interpreted as follows:

The score range of 1.00-1.79 “no”, 1.80-2.59 points range “rarely point”, 2.60- 3.59 pints range “sometimes point”, 3.40-4.19 points range “usually”, the range of 4.20-5.00 is coded as “always” .

Findings

It was seen that class teacher candidates working in east cities of Turkey experienced problems related with school managers as “I am having problems since there is no cooperation between managers in social club activities.” [$\bar{X}$ =4.5 (generally)], and “Hardest and most tiring tasks are given to me since I am new.” [$\bar{X}$ =4.2 (generally)].

Class teacher candidates working in east cities of Turkey experienced problems with city-province managers in terms of “I am anxious that education inspector will not like what I do.” [$\bar{X}$ =3.5 (generally)], and “I am having fears about getting audited by education inspectors.” [$\bar{X}$ =3.5 (generally)].

Problems faced by class teacher candidates working in east cities of Turkey regarding other teachers was related with “During group meetings, I am experiencing problems since there is no cooperation between teachers.” General average for this statement was at [$\bar{X}$ =4.1 (generally)] level. Second most important problems was related with “There is no social interaction between teachers in our school.” General average for this statement was at [$\bar{X}$ =3.9 (generally)] level.

Class teacher candidates working in east cities of Turkey experienced problems with education-training environment related with “I am having problems with cleaning since there is no cleaning personnel or insufficient personnel.” [$\bar{X}$ =3.7 (generally)], and “Since I don’t have internet connection or regular internet connection, I cannot research effectively.” [$\bar{X}$ =3.4 (generally)].

Problems faced by class teacher candidates working in east cities of Turkey for work place was related to “I am experiencing diseases I have never experienced in where I work.” General average for this statement was at [$\bar{X}$ =4.0 (generally)] level. Second problems was “Leisure and entertainment facilities are insufficient in where I work.” This was at [$\bar{X}$ =4.0 (generally)] level.

Class teacher candidates working in east cities of Turkey experienced problems regarding university (pre-service) education application in terms of “ University classes provided me adequate knowledge about official correspondence.” General average for this statement was at [$\bar{X}$ =2.6 (generally)] level. Secondly, another problem was related with “ University classes provided me adequate knowledge about personnel rights and occupational rights as a teacher.” General average for this statement was at [$\bar{X}$ =2.9 (generally)] level.

Conclusion and Discussion

Problems faced by class teacher candidates regarding school managers were I am having problems since there is no cooperation between managers in social club activities, and hardest and most tiring tasks are given to me since I am new. These findings are in line with other studies in literature such as Sarı ve Altun (2015), and Ekinçi (2010). In this study, it was stated that support of school managers to class teacher candidates were insufficient. Özgan (2013) found that teachers wanted information from school managers regarding official processes and how school operated.

Problems faced by class teacher candidates with city-province managers were I am anxious that education inspector will not like what I do, and I am having fears about getting audited by education inspectors.

Problems faced by class teacher candidates regarding other teachers were during group meetings, I am experiencing problems since there is no cooperation between teachers, and there is social interaction between teachers in our school. Problems faced by class teacher candidates in education-training environment where I am having problems with cleaning since there is no cleaning personnel or insufficient personnel, and since I don’t have internet connection or regular internet connection, I cannot research effectively.

Problems faced by class teacher candidates regarding university (pre-service) education application were university classes provided me adequate knowledge about official correspondence, and university classes provided me adequate knowledge about personnel rights and occupational rights as a teacher. These results were in line with Başar and Doğan (2015) in the literature. Accordingly, it was seen that most of the class teacher candidates had insufficient knowledge regarding personnel rights when they first start working.

Suggestions

The following suggestions can be made in accordance with the findings:

1. The school administrators can communicate effectively with their prospective teachers and conduct their content in collaboration.
2. Solutions should be sought for the problems encountered by benefiting from experienced teachers and providing encouraging environments for cooperation. Experienced teachers can guide prospective teachers.

3. Experienced teachers can guide the prospective teachers.
4. Centers can be established in order to enable the teachers working in rural areas to reach the technological equipments that improve their physical and social environment.
5. Candidate teachers can be given necessary support for effective communication with in-service trainings so that they can provide feedback while listening to their functionality.
6. The trainings received before the service should be organized according to the comprehensive and current situation, continue with the duty and inform about the official correspondence.

Türkiye'nin Doğu İllerinde Görev Yapan Aday Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar*

Ayfer Şahin
Kırşehir Ahi Evran University
ayfersahin1@gmail.com

Kübra Ceren Anıl
Ministry of National Education
cerennclikk40@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Türkiye'nin doğu illerinde görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların neler olduğunu belirlemektir. Nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeliyle gerçekleştirilen araştırmada veriler Van, Şanlıurfa ve Ağrı'da görev yapan 100 aday sınıf öğretmenine uygulanan beşli likert tipinde hazırlanmış bir anket aracılığıyla elde edilmiştir. Araştırma anketinin birinci bölümünde kişisel bilgilere yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümü, "Okul Yöneticileri ile İlgili Sorunlar", "İl-İlçe Yöneticileri ile İlgili Sorunlar", "Öğretmenler ile İlgili Sorunlar", "Eğitim-Öğretim Ortamına İlişkin Sorunlar", "Öğrenciler ile İlgili Sorunlar", "Görev Yapılan Yere İlişkin Sorunlar", "Lisansta (hizmet öncesinde) Alınan Eğitimin Uygulanmasına İlişkin Sorunlar olmak üzere 7 boyut ve toplam 73 maddeden oluşmaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen verilerin analizinde frekans, yüzde ve aritmetik ortalama teknikleri kullanılmıştır. Her bir madde 1 ile 5 arasında puanlanmıştır. Araştırmanın sonucunda; Türkiye'nin doğu illerinde görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların; okul yöneticileri arasında işbirliğinin olmaması, aday öğretmen olmaları nedeniyle her zaman kontrol edileceği ve çalışmalarının eleştirileceği korkusu, öğretmenler arası işbirliği olmaması, öğrencilerin sorunlarına çözüm bulmakta zorlanılması ve lisansta (hizmet öncesinde) alınan eğitimin özlük hakları konusunda yetersiz olduğu konularında yoğunlaştığı belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Türkiye'nin doğu illeri, aday öğretmen, sınıf öğretmeni.

Millî Eğitim Temel Kanunu (1973) madde 4'te öğretmenlik mesleği; "Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir." şeklinde tanımlanmakta ve öğretmenlerin bu görevlerini "Türk Millî Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekte yükümlü" oldukları ifadesine yer verilmektedir. Aday öğretmen ise Millî Eğitim Bakanlığı Aday Memurların Yetiştirilmesine İlişkin Yönetmelik'te (MEB, 1995) "Belirlenen temel, hazırlayıcı ve uygulamalı eğitimlere tabi tutulmak üzere Bakanlık merkez ve taşra teşkilatındaki görevlere ilk defa memur olarak atananlar" olarak tanımlanmaktadır.

Adaylık dönemi, öğretmen adayının mesleki sürecinin en kritik dönemlerinden biridir. Okul müdürünün aday öğretmene sunacağı sosyal, öğretimsel ve gelişimsel destek bu kritik dönem için önemli bir etkiye sahiptir. Öğretmenler göreve başladıklarında mesleki desteği çevreden görmek isterler. Aday öğretmen okuluna, öğrencilerine, meslektaşlarına, çalışma ortamına uyumu kendini mesleğinde başarılı ve güvenli hissetmesinde etkili olmaktadır. Okulların özellikleri, bölgenin coğrafi konumu, okul yöneticilerinin eğitim, öğretmen ve öğrenciye yönelik yaklaşımları farklılık gösterebileceğinden aday öğretmenin bu durumlara hazırlıklı olmaları tam anlamıyla beklenemez (Gökçe, 2013). Aday öğretmenlik süreci, öğretmenlerin göreve başlamadan önce hazır

olmalarını hedefleyen, öğretmenin okul ve sınıf içi durumlarına uyumunu destekleyen bir süreçtir. Öğretmen göreve başlarken meslekte karşılaşacağı durumlar hakkında fikir sahibi olursa karşılaştığı zorlukları aşması ve eğitime olumsuzluk yansıtması da o kadar mümkün olur (İlyas, Coşkun ve Toklucu, 2017).

Bilir'e (2008: 376) göre öğretmenler; okul yapısı, çevrenin koşulları, halkının ekonomik, sosyal ve kültürel yapısı, sınıf yönetimi, öğrencilerin eğitim öğretime hazırbulunuşluk düzeyleri, birleştirilmiş sınıflı okullarda yöneticilik ve öğreticilik görevi, oradaki paydaşlarla ve çevreyle ilişkiler gibi pek çok konuda sorunlar yaşayabilmektedirler. Öğretmenler fiziki koşullardan, yönetimden, sınıf mevcudunun kalabalık olmasından, yetersiz araç gereç ve oyun alanlarından kaynaklı sorunlarla da karşılaşmaktadırlar (Can ve Gündüz, 2011). Mesleğine yeni başlayan öğretmenin hizmet öncesinde aldığı eğitim, teorik düzeydedir. Öğretmenlik sanatsal, sosyal yönleri ağırlıkta olan bir meslek olduğundan, öğretmenin mesleğinin ilk yıllarında uygulamaya dayalı işlevsel planlama ile deneyim kazanarak görevini yerine getirmesi beklenir. Öğretmenin mesleğinin ilk yıllarında sorunlarla mücadele edebilmesi ve mesleki deneyim kazanması için okul müdürünün destek vermesi önemli bir paya sahiptir. Adaylık süreci, öğretmeni mesleğe hazırlayarak bilgi, becerileri ve uygulamalar kapsamında önemli bir dönemi oluşturmaktadır (Ekinci, 2010).

Köy öğretmenlerinin mesleki gelişimini etkileyen faktörler ve karşılaştıkları sorunlardan bazıları şunlardır: Kırsal kesimde sinema, tiyatro, konferans faaliyetlerinin az oluşu, köye gidiş geliş yapmak, rehberlik faaliyetlerinin yetersizliği, çevre şartları, sınıfların teknolojik donanımının eksik olması, oyun alanlarının olmaması veya düzenli olmaması, öğrencilerin kırtasiye malzemelerini temin edememeleridir (Çapuk ve Ünsal, 2017). Şehir merkezinde bulunan eğitim kurumlarına kıyasla kırsal kesimde görevde olan öğretmenlerin kurumsal ve sosyal alanlarda mesleki desteğe daha çok ihtiyaçları vardır. Başarılı bir sosyalleşme süreci öğretmenin başarı ve uyumunu olumlu etkiler. Buna karşın başarısız bir sosyalleşme süreci öğretmenin başarı ve uyumunu olumsuz etkiler. Bu süreç öğretmen ve öğrenci açısından önemlidir (Küçükbayram, 2015).

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) 2010'da Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da görev yapacak öğretmenlere "Hoş Geldin Öğretmenim" adlı bir kitapçık yayınlamıştır. Aday Öğretmene Mektup kısmında: "Göreve yeni atanan öğretmenin sabırlı olmasını, çevresini tanıdıkça kaygı ve sıkıntılarının azalacağını, köy muhtarından barınma, ulaşım, ısınma gibi ihtiyaçların karşılanmasında yardım alabileceğini, veli toplantılarında öğrencinin başarısından ve okul ihtiyaçlarından bahsetmeyi, köy halkıyla iletişim içinde olmayı ve böylelikle çalıştığı yere uyum sağlamayı kolaylaştıracağı" belirtilmiştir. Yine bu kitapçıkta, öğretmenlerin görev yaptıkları bölgede uyum sağlamadaki sorunların başında; görev yaptığı bölgenin fiziki, sosyal ve kültürel özelliklerinin farklı olması, öğretmenin öğrencilik hayatı dışına yeni çıkmış olması, güvenlik kaygısı taşıması, çalıştığı yerin kültürüne önyargılı olması, beklentileri ile yaşadıklarının örtüşmemiş olmasından bahsedilmektedir.

Donuk ve Palavan'a göre (2016:110) "kırsalın kendi doğasından kaynaklanan, kültürel, coğrafi, ekonomik ve sosyal yetersizlikleri öğretmenlerin eğitim sistemi içerisinde aktif rol almaları, kendilerini sadece çocukların eğitimine odaklamaları ve verilen eğitimin kalitesi üzerinde etkili olmaktadır". Kentlerdeki yaşam standartları ile kırsaldaki standartlar arasında oldukça büyük farklılıklar vardır. Bu farklılıklar çoğu zaman öğretmenlerin karşısına olumsuzluk ya da problem olarak çıkmaktadır. Bu çalışma, eğitimde niteliğin artmasına, aday öğretmenlerin karşılaşacakları sorunlarla ilgili bilgi edinmelerine ve idari görev yapacak kişilere rehber olunmasına dair önem taşımakla birlikte kırsal kesimde görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin sorunlarını tespit etmek ve sorunlara çözüm önerisi sunmak için yapılmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda aşağıda ifade edilen alt amaçlara cevaplar aranmıştır.

1. Türkiye'nin doğu illerinde görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin okul yöneticilerinden kaynaklanan sorunları nelerdir?
2. Türkiye'nin doğu illerinde görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin il-ilçe yöneticileri ile ilgili karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
3. Türkiye'nin doğu illerinde görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin öğretmenler ile ilgili karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
4. Türkiye'nin doğu illerinde görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin eğitim-öğretim ortamıyla ilgili karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
5. Türkiye'nin doğu illerinde görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin öğrencilerden kaynaklanan sorunları nelerdir?
6. Türkiye'nin doğu illerinde görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin görev yapılan yere ilişkin karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
7. Türkiye'nin doğu illerinde görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin lisansta (hizmet öncesinde) alınan eğitimin uygulanmasına ilişkin karşılaşılan sorunlar nelerdir?

Yöntem

Model

Türkiye'nin doğu illerinde görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların neler olduğunun belirlenmeye çalışıldığı bu araştırmada, tarama modeli kullanılmıştır. Tarama araştırmaları, "Bir konuya ya da olaya

ilişkin katılımcıların görüşlerini ya da ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara göre görece daha büyük örneklem üzerinde yapılan araştırmalardır.” (Büyükoztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2017: 184).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye'nin doğu illerinde görev yapan aday sınıf öğretmenleri, örnekleme ise Van, Şanlıurfa ve Ağrı'da görev yapan aday sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklem yöntemi olarak amaçsal örneklem yöntemlerinden uygun/kazara örneklem yöntemi kullanılmıştır. Araştırmamızda, seçilen üç ilde görev yapan öğretmenler aracılığıyla 100 aday sınıf öğretmenine ulaşıldığı için uygun/kazara örneklem yöntemi kullanılmıştır. Uygun/kazara örneklem yöntemi zaman, para ve işgücü kaybını önlemeyi amaçlayan yöntemdir (Büyükoztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2017).

Uygun/kazara örneklem yöntemiyle ulaşılan aday sınıf öğretmenlerinin kişisel bilgilerine göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.

Örneklem Grubundaki Aday Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Bilgilerine Göre Dağılımı

		f	%
Cinsiyet	Erkek	37	37,0
	Kadın	63	63,0
	Toplam	100	100,0
Görev Yeri	İl Merkez	13	13,0
	İlçe Merkez	39	39,0
	Köy	48	48,0
	Toplam	100	100,0
Rehber öğretmen	Var	61	61,0
	Yok	39	39,0
	Toplam	100	100,0
Okutulan Sınıf Düzeyi	1.sınıf	34	34,0
	2.sınıf	20	20,0
	3.sınıf	20	20,0
	4.sınıf	17	17,0
	Birleştirilmiş Sınıf	9	9,0
	Toplam	100	100,0

Tablo 1 incelendiğinde Van, Şanlıurfa ve Ağrı'da görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin %37'si erkek, %63'ü kadındır. Görev yapılan yerlere göre il merkezde %13, ilçe merkezde %39, köyde %48 olmak üzere toplam 100 aday sınıf öğretmenin olduğu görülmüştür. Rehber (danışman) öğretmenin var olup olmaması incelendiğinde %61 oranında, aday öğretmenlere destek ve kılavuzluk yapan rehber (danışman) öğretmenin olduğu, %39 oranında rehber (danışman) öğretmen olmadığı görülmüştür. Okutulan sınıf düzeylerinin 1.sınıf %34, 2. sınıf %20, 3.sınıf %20, 4.sınıf %17, birleştirilmiş sınıfın ise %9 oranında olduğu görülmüştür.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Sarı (2011) tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Anket beşli likert ölçeğine göre hazırlanmıştır. Araştırma anketinin birinci bölümünde kişisel bilgilere yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümü “Okul Yöneticileri ile İlgili Sorunlar”, “İl-İlçe Yöneticileri ile İlgili Sorunlar”, “Öğretmenler ile İlgili Sorunlar”, “Eğitim-Öğretim Ortamına İlişkin Sorunlar”, “Öğrenciler ile İlgili Sorunlar”, “Görev Yapılan Yere İlişkin Sorunlar”, “Lisansta (hizmet öncesi) Alınan Eğitimin Uygulanmasına İlişkin Sorunlar” olup 7 boyut ve toplam 73 maddeden oluşmaktadır. Anket ölçeğinin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0.79'dur. Bütün madde varyanslarının eşit olduğu varsayımına göre hesaplanan Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı ise 0.83'tür.

Verilerin Toplanması

Bu araştırma kapsamında veri toplanmasında Türkiye'nin doğu illerinde görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların belirlenmesi amacıyla Van, Şanlıurfa ve Ağrı'da görev yapan öğretmenlere 5'li likert tipi anket uygulanmıştır. Anket 100 aday sınıf öğretmenine elektronik posta veya elden ulaştırılarak veriler toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma sonucunda elde edilen verilerin analizinde frekans, yüzde ve aritmetik ortalama teknikleri kullanılmıştır. Her bir madde 1 ile 5 arasında puanlanmıştır. Aday öğretmen anket formunda maddelere ilişkin sıklık dereceleri "Hiç", "Nadiren", "Bazen", "Genellikle", "Her Zaman" olmak üzere beşli likert tipi dereceleme ölçeği ile belirlenmiştir. Verilerin analizinde seçenekler 1'den 5'e kadar puanlandırılmıştır. Olumsuz maddeler tersten kodlanmıştır. Aritmetik ortalama değer aralıkları şu şekilde yorumlanmıştır:

1.00-1.79 puan aralığı "Hiç", 1.80-2.59 puan aralığı "Nadiren", 2.60-3.39 puan aralığı "Bazen", 3.40-4.19 puan aralığı "Genellikle", 4.20-5.00 puan aralığı "Her Zaman" olarak kodlanmıştır.

Bulgular

"Türkiye'nin doğu illerinde görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin okul yöneticilerinden kaynaklandığını düşündükleri sorunların dağılımı nasıldır?" sorusu ile ilgili bulgular tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.

Okul Yöneticilerinden Kaynaklanan Sorunların Dağılımları

Okul Yöneticileri İle İlgili Sorunlar	Cevaplar										$\bar{X}$
	Her Zaman		Genellikle		Bazen		Nadiren		Hiç		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Okul yöneticileri yaşadığım sorunlarla yakından ilgileniyor.	39	39,0	44	44,0	12	12,0	4	4,0	1	1,00	4,2
Okul yöneticileri göreve yeni başladığım için sorumlulukları yavaş yavaş veriyor.	35	35,0	30	30,0	15	15,0	7	7,0	13	13,0	3,7
Göreve yeni başladığım için en zor ve en yorucu işler bana verilmektedir.	52	52,0	24	24,0	17	17,0	6	6,0	1	1,0	4,2
Okul yöneticileri eğitim-öğretim konusunda ihtiyaç duyduğumda rehberlik yapıyor veya sorunun çözümü için beni yönlendiriyor.	36	36,0	37	37,0	21	21,0	5	5,0	1	1,0	4,0
Yöneticilerimiz motivasyonumuzu arttırmak için çalışıyor.	22	22,0	46	46,0	23	23,0	5	5,0	4	4,0	3,8
Okul yöneticileri öğrenci ve velilerle olan ilişkilerimde bana yol gösteriyor.	26	26,0	47	47,0	18	18,0	6	6,0	3	3,0	3,9
Okul yöneticileri aday öğretmen olduğum için öğretmenler ile birlikte çalışmaya ve işbirliği yapmaya yönlendiriyor.	29	29,0	43	43,0	20	20,0	4	4,0	4	4,0	3,9
Okul yöneticileri ders içi ve ders dışı etkinliklerimi izleyerek bana dönüt veriyor.	19	19,0	35	35,0	29	29,0	12	12,0	5	5,0	3,5
Nöbet günlerimde çıkacak sorunlar karşısında yöneticilerin beni sorumlu tutması kaygısını yaşıyorum.	26	26,0	16	16,0	29	29,0	18	18,0	11	11,0	3,3
Tören, kutlama ve toplantılardaki sorumlulukları nasıl yerine getireceğim konusunda okul idaresi tarafından gereken desteği göremiyorum	43	43,4	15	15,2	24	24,2	12	12,1	5	5,1	3,8
Sosyal kulüp çalışmalarında yöneticiler arasında işbirliğinin olmamasından dolayı zorluklar yaşıyorum.	48	48,0	19	19,0	23	23,0	8	8,0	2	2,0	4,5

Türkiye'nin doğu illerinde görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin tablodaki cevap dağılımları incelendiğinde "Sosyal kulüp çalışmalarında yöneticiler arasında işbirliğinin olmamasından dolayı zorluklar yaşıyorum." [$\bar{X}$ =4,5 (genellikle)] ve "Göreve yeni başladığım için en zor ve en yorucu işler bana verilmektedir." [$\bar{X}$ =4,2 (genellikle)] konusunda okul yöneticilerinden kaynaklanan sorunları yaşadıkları görülmektedir.

Çalışılan aday öğretmenlerin il-ilçe yöneticileri ile ilgili yaşadıkları sorunların dağılımı Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.
İl, İlçe Yöneticileriyle İlgili Sorunların Dağılımları

İl-ilçe Yöneticileri İle İlgili Sorunlar	Cevaplar										$\bar{X}$
	Her zaman		Genellikle		Bazen		Nadiren		Hiç		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
İl-ilçe yöneticileri yeni öğretmenler ile olumlu ilişkiler içindedirler.	20	20,0	38	38,0	23	23,0	12	12,0	7	7,0	3,5
İl-ilçe yöneticileri öğretmenlerin tanışması, kaynaşması için gerekli faaliyetleri düzenliyor.	10	10,0	30	30,0	30	30,0	16	16,0	14	14,0	3,1
İl-ilçe yöneticileri çevreye uyum konusunda gerekli rehberliği yapıyor.	10	10,0	27	27,0	28	28,0	24	24,0	11	11,0	3,0
Göreve başlama ile ilgili işlemlerimi yaparken il-ilçe yöneticileri tarafından sıcak karşılandım.	7	7,1	11	11,1	19	19,2	40	40,4	22	22,2	2,4
İl-ilçe ve okul yöneticileri yaratıcı görüş ve önerilerim için bana destek veriyor.	9	9,0	15	15,0	26	26,0	35	35,0	15	15,0	2,7
Eğitim müfettişleri bana iyi rehberlik etmektedir.	8	8,0	42	42,0	19	19,0	20	20,0	11	11,0	3,2
Eğitim müfettişlerinin yapacağı rehberlik, yardım ve desteğe ihtiyaç duyuyorum.	12	12,0	27	27,0	35	35,0	21	21,0	5	5,0	3,2
Eğitim müfettişleri tarafından teftiş edilme korkusu yaşıyorum.	26	26,0	28	28,0	19	19,0	22	22,0	5	5,0	3,5
Yaptığım işlerin eğitim müfettişleri tarafından beğenilmeme kaygısı taşımaktayım.	26	26,0	33	33,0	14	14,0	23	23,0	4	4,0	3,5

İl-ilçe yöneticilerinden kaynaklanan sorunların cevap dağılımları incelendiğinde Türkiye'nin doğu illerinde görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin "Yaptığım işlerin eğitim müfettişleri tarafından beğenilmeme kaygısı taşımaktayım." [$\bar{X}=3,5$ (genellikle)] ve "Eğitim müfettişleri tarafından teftiş edilme korkusu yaşıyorum." [$\bar{X}=3,5$ (genellikle)] konusunda sorunları yaşadıkları görülmektedir.

Tablo 4.
Öğretmenlerle İlgili Sorunların Dağılımları

Öğretmenler İle İlgili Sorunlar	Cevaplar										$\bar{X}$
	Her Zaman		Genellikle		Bazen		Nadiren		Hiç		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Çevremdeki öğretmenler göreve yeni başladığım için okula uyum sağlamam konusunda bana destek oluyor.	5	5,0	5	5,0	3	3,0	46	46,0	41	41,0	1,9
Meslektaşlarımla bana karşı tutum ve davranışlarından memnunum.	51	51,0	33	33,0	10	10,0	4	4,0	2	2,0	1,7
Deneyimli(kıdemli) öğretmenlerin aday öğretmenlerle yeterli düzeyde ilgilendiklerini düşünüyorum.	5	5,0	7	7,0	17	17,0	32	32,0	39	39,0	2,1
Rehber(danışman) öğretmenimle aramızda olumlu bir ilişki var.	13	13,0	2	2,0	6	6,0	43	43,0	36	36,0	2,1
Rehber öğretmen sorunlarımla ilgileniyor.	11	11,0	3	3,0	14	14,0	38	38,0	34	34,0	2,2
Okulumuzdaki öğretmenler arasında sosyal etkileşim yoktur.	36	36,0	30	30,0	21	21,0	10	10,0	3	3,0	3,9
Okulumuzdaki rehber öğretmen, mesleki yeterlilik alanımın (rehberlik dersinin işlenmesi, öğrenciyi tanıma vs.) gelişmesi konusunda benimle yeterince ilgileniyor.	18	18,2	2	2,0	20	20,2	33	33,3	26	26,3	2,5
Zümre toplantılarında öğretmenler arasında gerekli işbirliğinin yapılmamasından dolayı sıkıntılar yaşıyorum.	49	49,0	19	19,0	21	21,0	10	10,0	1	1,0	4,1
Okulumdaki ve çevremdeki diğer öğretmenlerin sosyal baskısı beni rahatsız ediyor.	3	3,0	9	9,0	9	9,0	17	17,0	62	62,0	1,7

Araştırmanın üçüncü alt problemi ile ilgili yaşanan sorunların cevap dağılımları Tablo 4'te verilmiştir. Tablo incelendiğinde Türkiye'nin doğu illerinde görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin öğretmenler ile ilgili yaşadığı en önemli sorunun "Zümre toplantılarında öğretmenler arasında gerekli işbirliğinin yapılmamasından dolayı sıkıntılar yaşıyorum." maddesi ile ilgilidir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama [$\bar{X}=4,1$ (genellikle)] düzeyinde gerçekleşmiştir. İkinci en önemli sorun ise "Okulumuzdaki öğretmenler arasında sosyal etkileşim yoktur." maddesiyle ilgilidir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama [$\bar{X}=3,9$ (genellikle)] düzeyinde gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin doğu illerinde görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin "Eğitim-öğretim ortamıyla ilgili karşılaştıkları sorunlar nasıldır?" sorusunun cevap dağılımı Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5.
Eğitim-Öğretim Ortamından Kaynaklanan Sorunların Dağılımları

Eğitim-öğretim Ortamına İlişkin Sorunlar	Cevaplar						$\bar{X}$				
	Her Zaman		Genellikle		Bazen			Nadiren		Hiç	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Okulda ihtiyaç duyduğum eğitsel materyallere kolay bir şekilde ulaşamıyorum.	10	10,0	21	21,0	28	28,0	29	29,0	12	12,0	2,9
Sınıfların kalabalık olmasından dolayı eğitim-öğretim faaliyetini etkin bir şekilde yerine getiremiyorum.	18	18,0	23	23,0	30	30,0	18	18,0	11	11,0	3,2
Okul bahçesi eğitim-öğretim faaliyetlerini yerine getirebilmem için yeterli değildir.	15	15,0	13	13,0	26	26,0	26	26,0	20	20,0	2,8
Laboratuvar, teknoloji sınıfı, spor odası gibi tesislerin olmadığından dolayı eğitim-öğretim faaliyeti aksıyor.	5	5,0	14	14,0	15	15,0	27	27,0	39	39,0	2,2
İnternet bağlantısının olamaması veya düzenli bağlantının olamamasından dolayı etkili araştırmalar yapamıyorum.	36	36,0	16	16,0	20	20,0	12	12,0	16	16,0	3,4
Yardımcı personel eksikliği veya olmamasından dolayı okulda temizlik sorunu yaşıyorum.	41	41,0	22	22,0	13	13,0	14	14,0	10	10,0	3,7
Okulda ve sınıflarda yetersiz ısınma veya ısı yalıtımının olamamasından dolayı öğrencileri derse adapte etmede zorluklar yaşıyorum.	21	21,0	16	16,0	27	27,0	22	22,0	14	14,0	3,1
Okulda yeterli derslik olmamasından dolayı sıkıntılar yaşıyorum.	28	28,0	18	18,0	9	9,0	10	10,0	35	35,0	2,9

Eğitim-öğretim ortamından kaynaklanan sorunların yer aldığı tablodaki cevaplara bakıldığında Türkiye'nin doğu illerinde görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin "Yardımcı personel eksikliği veya olmamasından dolayı okulda temizlik sorunu yaşıyorum." [$\bar{X}=3,7$ (genellikle)] konusunda ve "İnternet bağlantısının olamaması veya düzenli bağlantının olamamasından dolayı etkili araştırmalar yapamıyorum." [$\bar{X}=3,4$ (genellikle)] konusunda sorunları yaşadıkları görülmüştür.

Tablo 6.
Öğrencilerle İlgili Karşılaşılan Sorunların Dağılımları

Öğrenciler İle İlgili Sorunlar	Cevaplar						$\bar{X}$				
	Her Zaman		Genellikle		Bazen			Nadiren		Hiç	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Öğrencilerin gelişimsel özelliklerine uygun hareket etmede zorlanıyorum.	25	25,0	44	44,0	22	22,0	8	8,0	1	1,0	3,8
Öğrencilerin motivasyonlarını artırıcı çalışmaları nasıl gerçekleştireceğimi bilmiyorum.	29	29,0	52	52,0	13	13,0	6	6,0	0	0,0	4,0
Öğrencilerin sorunlarını dinlemede ve sorunlara çözüm bulmada zorlanıyorum.	40	40,0	46	46,0	9	9,0	3	3,0	2	2,0	4,2
Öğrencilere verilecek ceza ve ödüllerde bir standart yakalayamıyorum.	37	37,0	46	46,0	13	13,0	2	2,0	2	2,0	4,1
Öğrencilere yönelik rehberlik ve yönlendirme faaliyetlerinde zorlanıyorum.	33	33,0	48	48,0	13	13,0	4	4,0	2	2,0	4,1

Aday sınıf öğretmenlerinin öğrenciler ile ilgili karşılaştıkları sorunların dağılımı Tablo 6'da verilmiştir. Öğrenciler ile ilgili yaşanan sorunların cevap dağılımlarına bakıldığında Türkiye'nin doğu illerinde görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin "Öğrencilerin sorunlarını dinlemede ve sorunlara çözüm bulmada zorlanıyorum." [$\bar{X}=4,2$ (genellikle)] konusunda sorun yaşadıkları görülmüştür.

Türkiye'nin doğu illerinde görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin görev yapılan yer ile ilgili sorunların dağılımı Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7.
Görev Yapılan Yere İlişkin Sorunların Dağılımları

Görev Yapılan Yere İlişkin Sorunlar	Cevaplar										$\bar{X}$
	Her Zaman		Genellikle		Bazen		Nadiren		Hiç		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Görev yaptığım yerde yöresel dil problemlerinden dolayı sorun yaşıyorum.	10	10,0	22	22,0	34	34,0	16	16,0	18	18,0	3,0
Okula geliş gidişlerde servis aracı kullandığım için yöre halkıyla iletişim kuramıyorum.	29	29,0	21	21,0	18	18,0	24	24,0	8	8,0	3,0
Eğitim ve öğretime ilişkin karşılaştığım bir problemin çözümü için yardım edecek bir kişi ya da kurum bulamıyorum.	22	22,0	25	25,0	33	33,0	17	17,0	3	3,0	3,0
Farklı yörenin kültüründe büyüyüp öğrenim gördüğüm için görev yaptığım yerde yaşamakta zorlanıyorum.	11	11,0	18	18,0	21	21,0	26	26,0	24	24,0	3,0
Kendi mesleğimle ilgili yayınlara ulaşmakta zorluk çekiyorum.	10	10,0	19	19,0	24	24,0	21	21,0	26	26,0	3,0
Okula geliş gidişlerde zorluk yaşıyorum.	12	12,0	12	12,0	19	19,0	21	21,0	36	36,0	2,0
Eğitim-öğretim faaliyeti sırasında kullanabileceğim materyalleri bulmada sıkıntı yaşıyorum.	14	14,0	25	25,0	24	24,0	23	23,0	14	14,0	3,0
Çevre şartlarından dolayı beslenme sorunu yaşıyorum.	11	11,0	8	8,0	23	23,0	23	23,0	35	35,0	2,0
Görev yaptığım yerde daha önce yaşamadığım hastalıkları geçiriyorum.	46	46,0	25	25,0	11	11,0	8	8,0	10	10,0	4,0
Görev yaptığım yerde ikamet etme olanığım var.	31	31,0	18	18,0	6	6,0	5	5,0	40	40,0	3,0
Görev yaptığım yere uyum sağlamakta zorlanıyorum.	27	27,0	30	30,0	29	29,0	5	5,0	9	9,0	4,0
Görev yaptığım yer ile ilgili beklentilerimin olmamasından dolayı zorluklar yaşıyorum.	11	11,0	10	10,0	24	24,0	40	40,0	15	15,0	3,0
Görev yaptığım yerde dinlenme ve eğlenme tesisleri yetersizdir.	44	44,0	33	33,0	6	6,0	8	8,0	9	9,0	4,0
Görev yaptığım yerde mesleki ve kültürel etkinliklerin hep düzenlenmesi beni mutlu ediyor.	38	38,0	20	20,0	10	10,0	14	14,0	18	18,0	3,0
Çevredeki nüfuzlu kişilerin eğitim-öğretim işlerine karışmaları beni rahatsız ediyor.	21	21,0	23	23,0	18	18,0	22	22,0	16	16,0	3,0
Görev yaptığım yerin iklim şartları beni olumsuz etkiliyor.	17	17,0	24	24,0	22	22,0	26	26,0	11	11,0	3,0
Bulduğum yörede geçici bir süre kalacağım inancından dolayı burayı sahiplenemiyorum.	29	29,0	25	25,0	15	15,0	14	14,0	17	17,0	3,0

Türkiye'nin doğu illerinde görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin görev yapılan yere ilişkin sorunlarına bakıldığında yaşadıkları en önemli sorunun "Görev yaptığım yerde daha önce yaşamadığım hastalıkları geçiriyorum." maddesi ile ilgilidir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama [$\bar{X}=4,0$ (genellikle)] düzeyinde olduğu görülmüştür. İkinci olarak yaşanan sorun ise "Görev yaptığım yerde dinlenme ve eğlenme tesisleri yetersizdir." [$\bar{X}=4,0$ (genellikle)] düzeyinde olduğu görülmüştür.

Aday sınıf öğretmenlerinin lisansta (hizmet öncesinde) alınan eğitiminin uygulanmasına ilişkin karşılaştıkları sorunların dağılımı Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8.*Lisansta (Hizmet Öncesinde) Alınan Eğitimin Uygulanmasına İlişkin Sorunların Dağılımları*

Lisansta (hizmet öncesi) Alınan Eğitimin Uygulanmasına İlişkin Sorunlar	Her Zaman		Genellikle		Bazen		Nadiren		Hiç		$\bar{X}$
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Lisansta aldığım eğitim mesleği tanımam konusunda yeterince bilgi sağladı.	20	20,0	46	46,0	19	19,0	6	6,0	9	9,0	3,6
Lisans dersleri eğitim-öğretim faaliyetleri sırasında ders kitaplarını kullanmam konusunda yeterli beceriyi sağladı.	14	14,0	47	47,0	20	20,0	10	10,0	9	9,0	3,5
Lisansta aldığım eğitim mesleki ve özlük haklarım ile ilgili mevzuatı bilmem konusunda yeterli bilgiyi kazandırdı.	11	11,0	27	27,0	24	24,0	20	20,0	18	18,0	2,9
Lisansta aldığım eğitim sınıf yönetimi konusunda yeterli bilgi ve beceriyi kazandırdı.	16	16,0	51	51,0	9	9,0	13	13,0	11	11,0	3,5
Lisansta aldığım eğitim öğrenci başarısını değerlendirebilmem konusunda yeterli bilgiyi kazandırdı.	21	21,0	50	50,0	16	16,0	7	7,0	6	6,0	3,7
Lisansta aldığım eğitim resmi yazışmalar konusunda yeterli bilgiyi kazandırdı.	6	6,0	23	23,0	24	24,0	19	19,0	28	28,0	2,6
Lisansta aldığım eğitim öğrencilere rehberlik yapmam konusunda yeterli bilgiyi kazandırdı.	10	10,0	57	57,0	19	19,0	7	7,0	7	7,0	3,6
Lisansta aldığım eğitim öğretmenlik mesleğiyle ilgili karşılaştığım sorunları nasıl aşmam gerektiği konusunda yeterli bilgi ve beceriyi kazandırdı.	11	11,0	38	38,0	31	31,0	12	12,0	8	8,0	3,3
Lisansta aldığım eğitim-öğretim yöntem ve teknikleri kullanmam konusunda yeterli bilgiyi kazandırdı.	26	26,0	44	44,0	21	21,0	5	5,0	4	4,0	3,8
Lisansta aldığım eğitim eğitsel araç ve gereçleri kullanmam konusunda yeterli bilgi ve beceriyi kazandırdı.	17	17,0	52	52,0	19	19,0	8	8,0	4	4,0	3,7
Lisansta aldığım eğitim çevreyle etkili iletişim kurmam konusunda yeterli bilgi ve beceriyi kazandırdı.	17	17,0	44	44,0	20	20,0	8	8,0	11	11,0	3,5
Lisansta aldığım eğitim bireysel farklılıklara göre dersleri yönetebilme becerisi kazandırdı.	17	17,0	52	52,0	17	17,0	10	10,0	4	4,0	3,7
Lisansta aldığım eğitim öğrencilerin kişisel problemlerini anlamada gerekli bilgi ve beceriyi kazandırdı.	18	18,0	51	51,0	15	15,0	11	11,0	5	5,0	3,7
Lisansta aldığım eğitim, yaşadığım sorunları çözmeye yeterli oluyor.	8	8,0	46	46,0	26	26,0	12	12,0	8	8,0	3,3

Tablo 8'e göre Türkiye'nin doğu illerinde görev yapan aday sınıf öğretmenlerinin lisansta (hizmet öncesi) alınan eğitimin uygulanması ile ilgili yaşadıkları en önemli sorunun "Lisansta aldığım eğitim resmî yazışmalar konusunda yeterli bilgiyi kazandırdı." maddesi ile ilgilidir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama [$\bar{X}=2,6$ (bazen)] düzeyinde olduğu görülmüştür. İkinci olarak yaşanan en önemli sorun ise "Lisansta aldığım eğitim mesleki ve özlük haklarım ile ilgili mevzuatı bilmem konusunda yeterli bilgiyi kazandırdı." maddesi ile ilgilidir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama [$\bar{X}=2,9$ (bazen)] düzeyinde olduğu görülmüştür.

Sonuç ve Tartışma

Araştırmada aday sınıf öğretmenlerinin okul yöneticileri ile ilgili karşılaştıkları sorunların; "sosyal kulüp çalışmalarında yöneticiler arasında işbirliğinin olmamasından dolayı zorluklar yaşıyorum" ve "göreve yeni başladığım için en zor ve en yorucu işler bana verilmektedir" olduğu görülmüştür. Araştırma sonuçları diğer çalışmalarla karşılaştırıldığında Sarı ve Altun (2015) ve Ekinci (2010)'nin yaptığı çalışmalarla paralellik göstermektedir. Bu çalışmalarda da okul yöneticilerinin aday öğretmenlere rehberlik desteğinin yetersiz olduğu ifade edilmiştir. Özgan (2013)'ün çalışmasında da okul yöneticilerinden resmi işlemler konusunda ve okulun işleyişi ile ilgili bilgi edinmek istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Çermik (2003)'ün yaptığı araştırmada da okul yöneticilerinin öğretmenlerin sorunlarıyla ilgilenmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Aday sınıf öğretmenlerinin il-ilçe yöneticileri ile ilgili karşılaştıkları sorunun "aday öğretmen olmaları nedeniyle her zaman kontrol edileceği ve çalışmalarının eleştirileceği korkusu" olduğu görülmüştür. Aday sınıf öğretmenlerinin öğretmenler ile ilgili karşılaştıkları sorunların; "zümre toplantılarında öğretmenler arasında gerekli işbirliğinin

yapılmamasından dolayı sıkıntılar yaşıyorum” ve “okulumuzdaki öğretmenler arasında sosyal etkileşim yoktur” olduğu görülmüştür. Aday sınıf öğretmenlerinin eğitim-öğretim ortamına ilişkin karşılaştıkları sorunların; “yardımcı personel eksikliği veya olmamasından dolayı okulda temizlik sorunu yaşıyorum” ve “internet bağlantısının olmaması veya düzenli bağlantının olamamasından dolayı etkili araştırmalar yapamıyorum” olduğu görülmüştür. Bu konuda literatür incelendiğinde Şahin (2010)’ın yaptığı çalışmada da ilk okuma ve yazma öğretiminde kullanılacak araç gereçlerin eksikliğinden dolayı eğitim-öğretim ortamı ile ilgili sorunlar yaşandığı görülmüştür.

Aday sınıf öğretmenlerinin öğrenciler ile ilgili karşılaştıkları sorunun; “öğrencilerin sorunlarını dinlemede ve sorunlara çözüm bulmada zorlanıyorum” ve görev yapılan yer ile ilgili karşılaştıkları sorunun; “görev yaptığım yerde daha önce yaşamadığım hastalıkları geçiriyorum” ve “görev yaptığım yerde dinlenme ve eğlenme tesisleri yetersizdir” olduğu görülmüştür. Bu konuyla ilgili Özpınar (2008)’in yaptığı çalışmada da öğretmenlerin sosyal faaliyetlerden uzak ve eksik kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde Sarı (2011)’nın çalışmasında da öğretmenlerin, öğrencilerin motivasyonlarını nasıl arttıracaklarını bilemedikleri sorununa ulaşılmıştır.

Aday sınıf öğretmenlerinin lisansta (hizmet öncesinde) alınan eğitimin uygulanmasına ilişkin karşılaştıkları sorunların; “lisansta aldığım eğitim resmi yazışmalar konusunda yeterli bilgiyi kazandırdı” ve “lisansta aldığım eğitim mesleki ve özlük haklarım ile ilgili mevzuatı bilmem konusunda yeterli bilgiyi kazandırdı” olduğu görülmüştür. Literatürde de Başar ve Doğan (2015)’in çalışmaları ile paralellik göstermiştir. Bu doğrultuda aday sınıf öğretmenlerinin çoğunun göreve başladığında özlük hakları konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları görülmüştür.

Tüm bu sonuçlar doğrultusunda öğretmenlik mesleğinde önemli bir süreç olan aday öğretmenlik süreci okul yöneticileri, il-ilçe yöneticileri, öğretmenler ve öğrencilerin işbirliği ile mesleğe uyum sürecini oluşturmaktadır.

Uzmanlar, akademisyenler, öğretmenler ve paydaş görüşleri sonucunda öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri MEB (2017:7)’e göre “Kişisel ve mesleki değerler, öğrenciyi tanıma, öğrenme ve öğretme süreci, öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme, okul, aile ve toplum ilişkileri, program ve içerik bilgisi” şeklinde belirtilmiştir. Aday öğretmenlik süreci de bu yeterlilikler çerçevesinde mesleğe uyum ve hazırlık olarak değerlendirilebilir.

Öneriler

Elde edilen bulgular doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir:

1. Okul yöneticileri aday öğretmenlerle etkili iletişim kurarak ve işbirliği içinde görevlerini yürütebilirler.
2. Deneyimli öğretmenlerden faydalanılarak ve işbirliğine teşvik edici ortamlar sağlanarak karşılaşılan sorunlara çözüm aranmalıdır. Deneyimli öğretmenler aday öğretmenlere yol gösterici olabilir.
3. Kırsal kesimde görev yapan öğretmenlerin fiziki ve sosyal çevresini geliştirici teknolojik donanımlara ulaşmalarını sağlayacak imkânlar oluşturulabilir.
4. Aday öğretmenlerin öğrencilerin sorunlarını dinleyip onlara dönüt verebilmeleri için hizmet içi eğitimler ile etkili iletişim konusunda gerekli destek verilebilir.
5. Hizmet öncesi alınan eğitimlerin kapsam ve içeriği mevcut durumlara göre güncellenmeli, görev sırasında yapılacak olan resmî yazışmalar konusunda bilgilendirme çalışmaları yapılabilir.

Kaynakça

- Başar, M. ve Doğan, Z. G. (2015). Göreve yeni başlayan öğretmenlerin yaşadığı sosyal, kültürel ve mesleki sorunlar. *Route Educational and Social Science Journal*, Volume 2(4), 375-398.
- Bilir, A. (2008). Birleştirilmiş sınıflı köy okullarında öğretmen ve öğretim gerçeği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41(2), 1-22.
- Büyüköztürk, Ş. , Çakmak, E. , Akgün, Ö. , Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2017). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi
- Can, E. ve Gündüz, Y. (2011). Öğretmenlerin eğitim sistemi ve uygulamalarına ilişkin güncel sorunları algılama düzeylerinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(4), 745-774.
- Çapuk, S. ve Ünsal, M. (2017). Köy okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin mesleki gelişimlerini etkileyen faktörler. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(25), 193-212.
- Çermik, A. (2003). *Sınıf öğretmenlerinin insan ilişkileri sorunları ve bu sorunların performans üzerindeki etkileri (Denizli ili örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Donuk, R. Ve Palavan, Ö. (2016). Kırsal kesimde görev yapan öğretmenlerin sorunları. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 109-128.
- Ekinci, A. (2010). Aday öğretmenlerin yetiştirilmesinde okul müdürlerinin rolü. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 63-77.

- Gökçe, A. T. (2013). Sınıf öğretmenlerinin adaylık dönemlerinde yaşadıkları mesleki sorunlar. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 137-156.
- İlyas, İ. E. , Coşkun, İ. ve Toklucu, D. (2017). *Türkiye’de aday öğretmen yetiştirme modeli izleme ve değerlendirme*. İstanbul: Seta Yayınları.
- Küçükbayram, C. (2015). *Sınıf öğretmenlerinin mesleki sosyalleşme süreçleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Millî Eğitim Temel Kanunu. (1973). Resmî Gazete, 1739.
- MEB (1995). Millî Eğitim Bakanlığı aday memurların yetiştirilmelerine ilişkin yönetmelik. *Tebliğler Dergisi*. 58 (2423).
- MEB (2010). Hoş geldin öğretmenim kitapçığı. 1 Aralık 2017’de http://web.deu.edu.tr/ilyas/ftp/hosgeldin_ogretmenim_2010.pdf adresinden alındı.
- MEB (2017). Öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri. 6 Nisan 2017’de http://www.kamudanhaber.net/images/upload/OYRETMENLYK_MESLEYY_GENEL_YETERLYLYKLERY.pdf adresinden alındı.
- Özgan, H. (2013). Stajyer öğretmenlerin sosyalleşme sürecinde okul yöneticilerinden beklentileri. *Eğitim ve Bilim*, 38(168).
- Özpınar, M. (2008). *Köyde görev yapan sınıf öğretmenlerinin sorunları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Sarı, M. H. (2011). *Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sarı, M. H. ve Altun Y. (2015). Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)* 30(1), 213-226.
- Şahin, A. (2010). Kırsal kesimde görev yapan öğretmenlerin ilk okuma ve yazma öğretiminde karşılaştıkları problemler. *Journal of New World Sciences Academy*, 5(4), 1738-1750.